

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Minister VWS
Minister MSZ
Staatssecretaris

SG
Financieel-Economische Zaken
Budgettaire zaken

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34

www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

(10)(2e)
M +31(0)6 (10)(2e)
(10)(2e) @minvws.nl

memo

Actualisatie UPZ cijfers

1. Aanleiding voor dit memo

VWS ontvangt meermalen per jaar een update van de gerealiseerde en nog te verwachten zorguitgaven van het Zorginstituut Nederland en de NZa. Dit jaar wordt vaker gerapporteerd om de budgettaire gevolgen van COVID-19 voor de Zorgverzekeringswet (Zvw) en Wet langdurige zorg (Wlz) te kunnen verwerken.

Op dit moment zijn de Jaarstaat 2019 en 1ste kwartaalcijfers (Q1) 2020 ontvangen. Uitkomsten van de ontvangen data zijn voor zover mogelijk opgenomen in deze nota. Enkel de effecten van oudere jaren op de begroting worden nu in beeld gebracht. Vanwege de onzekerheid in de raming van de Wlz en de Zvw vanaf 2020 in verband met corona worden de Q1 cijfers 2020 over het jaar 2020 niet verwerkt. De effecten van oudere jaren worden cf. reguliere systematiek verwerkt in de Julibrief. Totale doorwerking van de oudere jaren bedraagt € 14 miljoen.

2. Samenvatting en conclusies

Cure

- Uit de actualisatie van de zorguitgaven volgt voor 2019 een opwaartse bijstelling van € 42 miljoen ten opzichte van de cijfers die bij het jaarverslag zijn verwerkt.
- Op basis van de actualisatiecijfers van het vorige kwartaal zijn afspraken gemaakt over de structurele doorwerking van de over- en onderschrijdingen in de begroting. Voor 2020 en latere jaren zullen de cijfers over 2019 verwerkt worden conform de afspraken die gemaakt zijn. Dit betekent een bijstelling van € 14 miljoen in de begrotingstanden. Bij verwerking op deze manier worden de afspraken rondom de voorjaarsbesluitvorming gehandhaafd.
- Het is voor dit actualisatiememo nog niet mogelijk om een schatting te geven van de verwachte kosten van corona voor de Zvw. Hierdoor is de raming van verzekeraars bij de Q1-levering voor 2020 niet voldoende representatief.

Care

- Uit de actualisatie van de zorguitgaven over 2019 volgt geen aanpassing ten opzichte van de Q4-levering.
- De Q1-cijfers van het Zorginstituut wijzen voorlopig op een onderschrijding van € 19 miljoen op de posten buiten de het Wlz-kader en een onderschrijding bij de eigen bijdragen van € 19 miljoen. We monitoren op basis van Q2 en Q3 hoe dit zich verder ontwikkelt.
- Op basis van het mei-advies van de NZa wordt het Wlz-kader niet verhoogd,

Datum

5 juni 2020

Aantal pagina's

1

omdat de Corona-epidemie tot trendbreuken leidt die nog niet adequaat in de prognose meegenomen kunnen worden. Het gaat hierbij om trendbreuken in de ontwikkeling van de zorgverlening en de zorgvraag, waarvan de effecten op de macro uitgaven op dit moment nog niet in te schatten zijn. Daarnaast is nog niet in te schatten of de compensatie voor omzetzerving voor de reguliere zorg tot minder of meer uitgaven zal leiden dan verwacht in eerdere prognoses.

SG
Financieel-Economische Zaken
Budgettaire zaken

Datum
5 juni 2020

3. Belangrijkste punten van informatie

COVID-19 in de begroting 2021 (Zvw en Wlz)

De raming van verzekeraars bij de Q1-levering voor 2020 is op dit moment niet representatief. Dit komt doordat COVID-19 pas eind februari effect begon te krijgen op de zorg in Nederland, waardoor de effecten nog niet goed zichtbaar zijn in de declaraties, en omdat het maken van afspraken over de continuïteitsbijdrages en meerkosten vanwege COVID-19 met aanbieders nog in volle gang was ten tijde van de levering. Verzekeraars is daarom gevraagd om bij de Q1 levering voor 2020 de effecten van COVID-19 niet mee te nemen in de raming van de totale lasten over 2020.

Deze Q1-cijfers bieden daarom een baseline zonder de financiële effecten van COVID-19, deze cijfers kunnen dus gebruikt worden om aan de voorkant te kijken bij welke sectoren een onder- of overschrijding verwacht kan worden wanneer er een duidelijker beeld is van de effecten van COVID-19 op de Zvw en Wlz.

In overleg met het Zorginstituut en Zorgverzekeraars Nederland is afgesproken dat de verzekeraars VWS en het Zorginstituut in de 3e week van juni en bij de levering van de Q2 cijfers een raming van de meerkosten door COVID-19, de kosten voor de continuïteitsbijdrage en de inhaalzorg 2020 (en waar mogelijk 2021) aan zullen leveren.

Cure 2017 t/m 2019

In onderstaande tabel is de actualisatie van de Zvw-uitgaven uitgesplitst. De ontwikkelingen in de verschillende sectoren worden onder de tabel nader toegelicht.

nr.	Bedragen x € 1 mln.	JS-2019	Q1-2020	
		2017	2018	2019
	HLA-sectoren totaal (1 t/m 4)			
1	Huisartsen en multidisciplinaire zorg (HLA)	0	1	3
2	Medisch specialistische zorg (HLA)	18	-10	19
3	Geneeskundige GGZ (HLA)	7	6	21
4	Wijkverpleging (HLA)	5	-5	-15
	Niet-HLA-sectoren totaal (5 t/m 12)			
5	Overige eerstelijnszorg	-1	-2	-10
6a	Geriatrische revalidatiezorg	0	0	-1
6b	Eerstelijnsverblijf	0	0	-2
7	Beschikbaarheidsbijdragen MSZ	2	5	0
8	Overige curatieve zorg	4	5	10

9a	Geneesmiddelen	-1	0	14	Financieel-Economische Zaken budgettaire zaken datum juni 2020
9b	Hulpmiddelen	0	-1	0	
10	Ambulances/Ziekenvervoer	0	1	4	
11	Grensoverschrijdende zorg	-5	2	-1	
12	Opleidingen	0	0	0	
Totaal (1 t/m 12)*		29	2	42	
Waarvan verwerking 2019 conform afspraken Q4-2019				14**	

* voor 2020 zijn de cijfers nog excl. Corona; de HLA-cijfers 2019 zijn niet doorgetrokken naar 2020

** Deze € 14 miljoen betreft een bijstelling op de structurele doorwerking die bij Q4-2019 is afgesproken op basis van geactualiseerde uitgaven 2019.

HLA-sectoren

1. Huisartsen en multidisciplinaire zorg

Ten opzichte van de Q4 neemt de overschrijding 2018 en 2019 beperkt af. Voor 2019 is de totale overschrijding ten opzichte van het HLA-kader thans € 128 miljoen.

Het jaar 2017 wordt vastgesteld na deze actualisatieronde en laat hier een heel kleine overschrijding zien.

2. Medisch-specialistische zorg

Uit de actuele cijfers over 2019 komt een overschrijding van € 50 miljoen naar voren. Dat is bijna € 19 miljoen minder dan op basis van de Q4-cijfers ten tijde van de maartactualisatie ten behoeve van het VWS-jaarverslag 2019. De overschrijding is daarmee ten opzichte van de eerste realisatiecijfers over 2019 aanzienlijk teruggelopen. Overigens tekende zich op basis van de contractinformatie 2019 die we bij de actualisatie in maart 2019 van het Zorginstituut ontvingen een overschrijding van € 130 miljoen af. Overigens zijn de actuele cijfers nog voor 30% gebaseerd op een bijschatting van verzekeraars van de feitelijke declaraties.

De overschrijding over 2019 is des te opvallender gelet op de overschrijdingen in 2017 en 2018. De cumulatieve overschrijding van het mbi-kader MSZ 2017 loopt ten opzichte van de maartactualisatie met € 18 miljoen op tot € 331 miljoen. Met de cijfers over 2017 in de jaarstaat 2019 is de stand definitief. Overigens is in het HLA MSZ 2019-2022 afgesproken dat het mbi niet wordt ingezet voor de overschrijdingen in 2017.

De voorlopige overschrijding van het mbi-kader MSZ 2018 komt ten opzichte van de maartactualisaties € 10 miljoen lager uit op € 102 miljoen. De cijfers over 2018 zijn nagenoeg volledig gebaseerd op ontvangen declaraties. Toch zijn de cijfers nog in beweging, omdat uit de afrekening van de contracten met aanbieders nog bijstellingen (zowel positief als negatief) naar voren kunnen komen. Bij de maartactualisatie is voorgesteld om in het voorjaar van 2021 een besluit te nemen over de mbi-afrekening over 2018.

3. Geneeskundige ggz

In de Q1-cijfers slaat voor 2019 de verwachte overschrijding uit Q4-2019 cijfers over in een overschrijding van € 21 miljoen. Dit is nog een voorlopig cijfer op basis van ruim 60% ramingen.

Deze overschrijding betekent ook een overschrijding van het MBI voor 2019 (€ 17 miljoen). Dit risico was voor 2019 al extra groot omdat in het hoofdlijnenakkoord GGZ is afgesproken dat eenmalig (van het kader 2019) € 20 miljoen gebruikt wordt voor het creëren van meer opleidingsplekken voor GGZ-beroepen.

SG
Financieel-Economische Zaken
Budgettaire zaken

Datum
5 juni 2020

Voor 2018 is de actuele overschrijding € 6 miljoen. Voor 2018 was reeds - € 68 miljoen verwerkt in het kader, in Q4 werd al gemeld dat deze overschrijding teniet is gedaan door de overschrijding van € 90 miljoen, hier komt nu nog € 6 miljoen bovenop. De per saldo overschrijding (ten opzichte van eerder afgeroomd kader) komt voor dit jaar hiermee uit op € 28 miljoen. De verzekeraars hadden voor 2018 het plafond voor gecontracteerde zorg verhoogd en de niet-gecontracteerde zorg viel duurder uit dan verwacht. 2017 laat een beperkte mutatie zien van € 7 miljoen. De per saldo overschrijding komt voor dit jaar hiermee uit op - € 298,1 miljoen.

4. Wijkverpleging

In het voorjaar heeft een onderzoek plaatsgevonden, uitgevoerd door Equalis, naar de oorzaken van de overschrijdingen in de wijkverpleging in de afgelopen jaren. Mede op basis hiervan is afgelopen voorjaar € 341 miljoen van de overschrijding wijkverpleging gebruikt ter dekking van budgettaire problematiek binnen de Wlz.

Voor het jaar 2019 zien we de overschrijding toenemen met € 14 miljoen, waarmee deze ten opzichte van het oorspronkelijke kader oploopt tot € 458 miljoen.

Niet HLA-sectoren

5. Overige eerstelijnszorg

De in de tabel opgenomen mutaties betreffen het saldo van over- en overschrijdingen van de Tandheelkundige zorg, Fysiotherapie, Ergotherapie, Logopedie, Oefentherapie, Dieetadvisering, Zintuiglijk gehandicapten, Verloskundige zorg en Kraamzorg.

Op basis van de JS-levering worden minimale bijstellingen over 2017 vastgesteld. Voor de jaren 2018 en 2019 zijn kleine onder- en overschrijdingen te melden sinds de vorige kwartaal levering, m.u.v. de tandheelkundige zorg. Bij de tandheelkundige zorg volgt een bijstelling van - € 6 miljoen voor 2019 (overschrijding), in Q4-2019 was dit nog een overschrijding van € 11 miljoen.

6. Geriatrische revalidatiezorg en eerstelijnsverblijf

De geactualiseerde realisatiecijfers voor de geriatrische revalidatiezorg laten ten opzichte van de eerder gemelde overschrijding voor 2019 een opwaartse bijstelling zien van € 1 miljoen. Deze zal structureel worden verwerkt.

De overschrijding van 2019 (- € 78 miljoen) is bij Q4 grotendeels structureel verwerkt. Uitzondering hierop vormden de uitgedeelde volumegroei van € 20 miljoen per jaar die onderdeel uitmaakt van het hoofdlijnenakkoord wijkverpleging. De totale overschrijding over 2019 is volgens de huidige cijfers toegenomen met € 2 miljoen.

7. Beschikbaarheidsbijdragen

De uitgaven voor 2019 op basis van de (afgeronde) verleningen zijn niet gewijzigd ten opzichte van de maartactualisatie ten behoeve van het VWS-jaarverslag 2019.

SG
Financieel-Economische Zaken
Budgettaire zaken

Op basis van de afgeronde vaststellingen over 2018 komt naar voren dat de uitgaven voor de beschikbaarheidsbijdragen academische zorg en kapitaallasten academische zorg per saldo € 1,7 miljoen hoger uitvallen. Op basis van de afgeronde vaststellingen over 2017 en 2018 komt naar voren dat de uitgaven voor de beschikbaarheidsbijdragen overige MSZ € 1,5 miljoen resp. € 2,8 miljoen hoger uitvallen, met name door hogere uitgaven voor SEH en acute verloskunde.

Datum
5 juni 2020

De actualisatiecijfers voor beschikbaarheidsbijdragen worden incidenteel verwerkt.

8. Overig curatieve zorg

De uitgaven voor overige curatieve zorg vallen voor alle jaren hoger uit dan ten tijde van de maartactualisatie ten behoeve van het VWS-jaarverslag 2019: 2017 + € 4 miljoen, 2018: + € 5 miljoen en 2019: + € 10 miljoen. Het afgelopen jaar heeft een uniformering plaatsgevonden, in het koppelen van declaraties aan de juiste declaratiecodes uit de kostenverzamelstaat, bij de verzekeraars onder leiding van ZN en ZINL. Door het gebruiken van een uniforme koppeltabel is een trendbreuk ontstaan gedurende het jaar 2019. Bij de overige curatieve zorg zien we dit de afgelopen kwartalen het sterkst terug. Bij de maartactualisatie ten behoeve van het VWS-jaarverslag 2019 (+ € 13 miljoen) voornamelijk door een stijging bij de beleidsregel innovatie en bij de huidige actualisatie (+ € 10 miljoen) bij de overige geneeskundige zorg. De verplaatsing van deze gelden zal structureel zijn.

9. Geneesmiddelen en hulpmiddelen

Bij geneesmiddelen zien we in de nieuwe cijfers van het Zorginstituut over 2019 een overschrijding van € 14 miljoen.

De 2019 cijfers over de hulpmiddelen laten gaan aanpassingen zien ten opzichte van de eerdere cijfers.

10. Ziekenvervoer

Na het verwerken van de forse onderschrijding 2019 bij het ziekenvervoer in het jaarverslag, is nu een opwaartse bijstelling van € 4 miljoen zichtbaar. Deze zal conform afspraken structureel worden verwerkt.

Uit de juni-actualisatie ten behoeve van de VWS-begroting 2021 komen geen significante verschillen met de maartactualisatie ten behoeve van het VWS-jaarverslag 2019 naar voren.

11. Grensoverschrijdende zorg

Onder het kader Grensoverschrijdende zorg vallen twee posten, Zvw-verzekerden en verdragsgerechtigden. Op basis van de actuele cijfers is sprake van een zeer geringe bijstelling in verband met de cijfers 2019.

Cure 2020

nr.	Bedragen x € 1 mln.	2020	2020 na verwerking 2019*
HLA-sectoren totaal (1 t/m 4)			
1	Huisartsen en multidisciplinaire zorg (HLA)	-122	-122
2	Medisch specialistische zorg (HLA)	186	186
3	Geneeskundige GGZ (HLA)	21	21
4	Wijkverpleging (HLA)	-157	-157
Niet-HLA-sectoren totaal (5 t/m 12)			
5	Overige eerstelijnszorg	56	67
6a	Geriatrische revalidatiezorg	6	7
6b	Eerstelijnsverblijf	-35	-33
7	Beschikbaarheidsbijdragen MSZ	6	6
8	Overige curatieve zorg	-5	-15
9a	Geneesmiddelen	39	25
9b	Hulpmiddelen	50	50
10	Ambulances/Ziekenvervoer	6	2
11	Grensoverschrijdende zorg	-17	-17
12	Opleidingen	0	0
Totaal (1 t/m 12)*		34	20

* Door afronding kan de som der delen afwijken van het totaal

In de bovenstaande tabel is de actualisatie van de Zvw-uitgaven voor 2020 uitgesplitst. De verwachte over- en onderschrijdingen in 2020 worden i.v.m. de onzekerheid van de cijfers door COVID-19 niet verwerkt, de tabel hierboven is dus ter informatie en illustratie. Wel worden de afspraken uit de voorjaarsbesluitvorming gehandhaafd en verwerkt.

Bij de voorjaarsbesluitvorming zijn afspraken gemaakt over structurele verwerking bij de volgende sectoren: overige eerstelijnszorg; eerstelijnsverblijf; overige curatieve zorg; geneesmiddelen en ambulances/ziekenvervoer. De over- en onderschrijdingen bij handhaving en verwerking van deze afspraken wordt weergegeven in de meest rechtse kolom van de tabel hierboven.

Care

- Conform het mei-advies van de NZa wordt het Wlz-kader niet aangepast. De effecten van COVID-19 kunnen tot trendbreuken leiden die nog niet adequaat in de prognose van het Wlz-kader 2020 en verder meegenomen kunnen worden. Het gaat hierbij om trendbreuken in de ontwikkeling van de zorgverlening en de zorgvraag, waarvan de effecten op de macro uitgaven op dit moment nog niet in te schatten zijn. Dit is het gevolg van een anders verloop van de zorgverlening dan normaal. Signalen uit het veld wijzen erop dat er sprake is van uitstel, verplaatsing of terugschaling van de zorg. Daarnaast duiden de CIZ-cijfers over de sterfte binnen de Wlz-populatie en de signalen van het CIZ over een terugval in het aantal aanvragen voor een Wlz-indicatie op een verminderde zorgvraag. De NZa heeft op verzoek van VWS een beleidsregel vastgesteld om omzeterderving en extra kosten voor

SG
Financieel-Economische Zaken
Budgettaire zaken

Datum
5 juni 2020

- zorgaanbieders als gevolg van COVID-19 te vergoeden. Op dit moment valt nog niet in te schatten of deze compensatie tot minder of meer uitgaven zal leiden. VWS heeft de NZa gevraagd om in het augustusadvies met een nadere duiding te komen van de gevolgen van COVID-19 op het Wlz-kader.
- Bij de post Overig is een overschrijding van € 17 miljoen. Dit heeft voornamelijk betrekking op de post hulpmiddelen (€ 17,6 miljoen).
  - De ontvangsten van de eigen bijdragen zijn € 19 miljoen lager dan geraamd. Dit bestaat uit het saldo van lagere eigen bijdragen (- € 14 miljoen) en lagere overige baten (- € 5 miljoen) en leidt tot een overschrijding van € 19 miljoen.

SG
Financieel-Economische Zaken
Budgettaire zaken

Datum
5 juni 2020

Bedragen x € 1 mln		
+ = overschrijding, - =		
onderschrijding		2020
Subsidieregelingen*		2
Beheerskosten		-4
Overig**		-17
Eigen bijdragen + overige baten		19
Totaal		0

*Dit betreft de subsidieregelingen voor extramurale behandeling en ADL.

**Dit betreft o.a. bovenbudgettaire vergoedingen, tandheelkundige hulp in Wlz-instellingen, de transitiekosten verpleeghuiszorg en het opleidingsfonds Wlz.

(10)(2e)

(10)(2e)